

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-uteza 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-uteza 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyiltér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasájos pe tisor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-uteza 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Pánszláv kísérlet.

Sok esudálatra méltó dolog történt a világon, mióta fenáll; a történelem számtalanszor lepte meg a békés polgárokat izgató eseményekkel; sokszor döbrent meg az emberek szive bizonyos dolgok hallatára, sokszor szökött a vér arcunkba, ha nemzeti önértetünk ellen intéztek idegenek orvátmadást.

És mint magán emberek, kik a világban szeretszét járunk, láttunk sok szépet, sok nagyszerű, lélekemelő dolgokat — és láttunk aljas eszelekedteket, melyek undorral tölték el lelkünket, — láttuk az igazságot porban heverni, míg a gyalázat ült felette pokoli diadalt.

De oly arczátlanságot, melylyel bizonyos pánszláv egyének viseltetnek a magyarság iránt, még soha sem láttunk. Hangsúlyozzuk, hogy bizonyos egyének, mert feltételezzük, hogy ellenségeink között is vannak loyális társaságok, melyek nyílt sisakkal állanak előnkbe s a küzdelemben, melyet ellenünk folytatnak, aljas fegyvereket nem használnak. Az eset, mely arra kényszerített, hogy bizonyos álaraz alatt bujkáló egyének üzelmivel foglalkozzunk, a következő:

A tiszolezi magyar társaság jelmez-estélyt tartott. Ez estély, mint esaládi jellegű multság minden tekintetben sikerült s méltó volt a társasághoz, mely azt rendezte. Részt vett abban a tiszolezi hazafias érzelmű magyarság csaknem teljes számban; a multságnak azonban távolról sem volt az az intentiója, hogy az tüntetés legyen a pánszlávok ellen. — Nehány nap mulva egy Szepsi Aladárné aláírással ellátott levelet vettünk, mely az estély sikeréről referál. Közöltük e levelet lapunk mult számában a következő okoknál fogva. A levél írójának jó hangzású neve arról látszott kezeskedni, hogy magyar nő írta; a hazafias érzés, mely soraiból nyilván kiviláglik, a pánszláv üzelmek felett való méltó megbotrákozás s az a kemény bírálat, melylyel egyesek hazafiatlan ténykedéseit sújtja, mind azt látszottak bizonyítani, hogy a levél írójának nemesak neve, hanem szive is teljesen magyar. A levél közlésével tehát szol-

gálatot véltünk tehetni úgy a tiszolezi magyar társaságnak, mint általában a felvidéki magyar nemzeti ügynek.

De fájdalom, nemes törekvésünk törbe ejtett. A magyar hangzású név alá egy kvalifikálhatlan jellemű egyén bujt, ki a hazafiaság örve alatt követte el a pánszlávok között legsúlyosabb bünt: a hazafiati.

Avagy az arczátlanság-e az, midőn valaki egy önzetlen, hazaszeretettel telt egyesület működését igyekszik megbénítani? midőn egy nemes cél elérésére törekvő társulat, nagy fáradsággal kivívott apróbb sikereit akarja pellengére állítani? midőn hazaszeretettel prédikál s az „ignotos fallit“ igazságánál fogva szerkesztőségünket akarja felhasználni arra, hogy pánszláv propagandáját terjessze?!

Mert soraiban maró gúny rejlik a magyarság ellen. — hazafiasága csak álaraz arra, hogy levélvel lapunkba betolakodjék, s minket az által vezetett tévutra, hogy Tiszolezon személyes ismerősök nem levén, hazafias működésükről ismeretes tekintélyes urak és hölgyek névsorába oly neveket esempészett, melyeknek viselői részben a társadalom legelső osztályában is sértők volnának. . . !

Tiszteljük mi a nyílt sisakos ellenséget; álljon előnkbe bátran, hadd küzdhessünk meg legalább erkölcsi tekintetben egyenlő fegyverrel. De az álaraz alatt bujkáló gyávakkal küzdeni méltóságunkon alólinak tartjuk.

Hittük mi azt, hogy vannak a tótok közt oly egyének, kik talán soha ki nem vihető ideálokért küzdenek, de azt, hogy amaz ideálok elérésére nemtelen eszközökhöz nyuljanak, nem mertük feltételezni. — Hanem a dolog megtörtént „ignotos“ egyszer „fallit“, de „notis est deritni.“

Azonban jóhiszeműnk még most sem szűnt meg teljesen: hisszük, hogy tót hazánkfiai között vannak elegen, kik a maguk részéről is megbotrákozhatónak tartják a tiszolezi levél álarazos írójának magaviseletét. És e jó hiszeműnkben azt is feltételezzük róluk, hogy a levél íróját, mint a társadalom szeméjtét ki fogják söpörni a maguk kö-

réből. Hisz még az ideálokért küzdő tulzók sem sályedhetnek annyira, hogy maguk közt oly egyéneket türjenek meg, kiknek jelleme: a jellemtelenség!

E megbotrákozást keltő ügyben a tiszolezi magyar kaszinó igazgatóságától a következő nyilatkozatot vettük:

T. Szerkesztőség!

Valami piszkos jellemű egyén Szepsi Aladárné álnév alatt a „Gömör-Kishont“ mult vasárnapi számában Tiszolezről 1888. február 7-ről keelve cly tárgyú levelet irt a t. szerkesztő urhoz, melyben tetszetős hazafias szellem örve alatt a nálunk folyó hó 2-án megtartott pikniket írja le. — Ezen levélben több kiváló egyéniség valódi nevének megemlése mellett, mint jelenvoltakat oly személyeket is sorol fel, kik nagyobbára mint városunk salakja, nemesak hogy hazafias multságainknak részesei nem lehetnek, de némelyike a közmevetés tárgyai is. Ezen nevek következők: Goldman Jakab, Krizso András, Bobaly György, Flóro János, Fekete Juli, Klepa Victória.

Midőn ezen kvalifikálhatlan és otromba ezélatosságot, mely hazafias törekvéseink megbénítását egyrészt, másrészt pedig társadalmi multságaink gunyolását ezélozza, jobb információ ezéljából a tisztelt közönség tudomására hoznánk, s az álnév alá bujt aljas levélíró iránt a legmélyebb megvetésünket nyilvánítanánk, társadalmi körünknek ez által kellemetlenül sértett tisztos és előkelő tagjainak pedig elégtételt szolgáltatnánk, óva intjük és kérjük a t. szerkesztő urat, hogy saját lapjának reputációja érdekében is jövőre hasonló felreveztetéstől őrizkedjék.

Megemlítjük még, hogy minket ezen brutális ezélatosságot hazafias törekvéseinknél nemesak hogy nem fog megbénítani, de még nagyobb tevékenységre serkenteni, a mennyiben jövő pünkösöd második napján színelőadással és tánczezel egybekötött hangversenyt fogunk rendezni, melyhez a t. közönség pártolását kérjük.

A tiszolezi magyar kaszinó választmányának határozatából Tiszolezon, 1888. február 16.

Ambrózy József igazgató.

T Á R C Z A.

Kigyó főző nagyanya.

(Ó-német néprománéz.)

Mari, ah! hol valál szobádból,
Mari, egyetlen gyermekem...?

A nagyanyám hívott magához,
Oh jaj anyám, oh jaj nekem!

Es mit adott, hogy ne légy éhen
Mari, egyetlen gyermekem!

Szép sült halat teve elébem,
Oh jaj anyám, oh jaj nekem!

A sült halat honnan szerezte
Mari, egyetlen gyermekem?

Fogá a káposztás berekbe
Oh jaj anyám, oh jaj nekem!

S mivel ütö szegényt halálra
Mari, egyetlen gyermekem?

Bottal s vesszővel lón halála
Oh jaj anyám, oh jaj nekem!

Es a csontok hová levének
Mari, egyetlen gyermekem?

A kis ebeeske! ő évé meg...
Oh jaj anyám, oh jaj nekem!

S mi lett a nagymama ebével.
Mari, egyetlen gyermekem?

Ezer darabra tépve széjjel
Oh jaj anyám, oh jaj nekem?

Mari! hova vessem meg ágyad
Mari, egyetlen gyermekem?

A sir fog adni esendes ágyat
Oh jaj anyám, oh jaj nekem!

Tompa Mihály életéhez.

(Folytatás)

De lássuk már Tompát papi állásában is és ösmerjük meg őt ez oldalról is a bizalmas levelezésekből. A Hanvához közel eső Lénártfalván a Fodor háznál lakott egy francia társalgó nő, kit feleségül óhajtott venni egy Kassáról oda került francia nyelvemester. E nő Tompa Mihálylyal Fodoréknál megösmerekedvén, ő általa akarta az eskető beszédet megtartatni. A sok akadályba ütköző házasság megtörténtét Tompa Mihály legjobb akarata ellenére sem esz-közölhette. Ez ügyben Tompa a pap az ismerős nővel hat hét alatt mintegy tizenhat levelet váltott, a mi azt bizonyítja, hogy a jószívű Tompa a hozzá bizalommal ragaszkodó ismerősnek saját kényelme feláldozásával is igyekezett buzgó készséggel szolgálatára lenni. Sokszor éjjeleken át is csupán jószívűségéből kutatta az egyházkerületi jegyzőkönyveket és határozatokat. Megtörtént, hogy egy nap két levelet is váltott a szóban forgó nővel. E levelek közül kegyeletes kéztől a három következőt kaptuk: „Tisztelt kisasszony! Boesánatot kérek, ha soraim alkalmatlanságot, sőt tán kellemetlenséget is okoznak. A folyamatba tett házassági ügyben egy jelentékeny kérdés és akadály merült fel. Ugyanis: A kisasszony az egész világ előtt, mindenkinek köztudomása szerint Adélnak nevezi, hivatta s írja magát, míg a keresztlevélben Julie áll. Boesánat! a papnak ez szegyet ütött a fejébe, mit esodálni nem is lehet. Méltóztassék megengedni tisztelt kisasszony, hogy míg e dologban teljes felvilágosítást nem nyerek, míg egyházi felelősségemmel és a dologhoz értő ismerőseimmel magamat érintkezésbe nem teszem: fel kell függesztenem az egész ügyet. Holnap korán reggel indulok Miskolcra, hol a püspökkel s másokkal értekezni fogok, e valóban különös esemény felől. Tisztelettel vagyok Hanván, febr. 28-án, 1867. Igaz tiszteleje Tompa Mihály ref. pap.“ A másik levél ez:

„Tisztelt kisasszony! Vettem becses sorait, melyek engem felvilágosítottak, de meg nem nyugtathattak. Úgy áldja meg az ég Tompa Mihályt: a mint minden szavát elhiszi a kisasszonynak, de a pap, a pap nem hiszen se apjának se anyjának, csak a hiteles okmányoknak. Minden ház-

nál más a szokás; nálunk, törvényeink szerint Fumaux Adélt Fumaux Julie nevére szóló keresztlevél után megesketni: annyi, mint hivatalával játszani a papnak. Ezzel játszani nekem se bátorságom, se egészségem, se világi módóm nincs. — Azért mégis jól eshetik a dolog.

Legelső kérésem, sőt tanácsom ez: ne üssünk zajt, hanem maradjunk esendesen.

Ha általam vagy Hanván óhajtanák az esketést, ez csak a következő eljárás után volna lehető: Két okmány, hiteles okmány Yverdonból, egyik a lelkészi hivataltól, másik a városi magistratustól, ezekben bizonyítottat kellene, hogy F. Adél és Julie egy és ugyanazon hölgy neve s e hölgy a kisasszony; hol az anyakönyv (matricula) nem mutat F. Julie nevű sem élő sem megholt nőt a kisasszonyon kívül, a városi hatóság előtt pedig életben levő rokonnai hallgattnának ki, a fentebb említett igazság érdekében. Hanván és a hanvai pap által csak így eshetnék meg az esketés, másképp semmi esetre sem. Boesásson meg a kisasszony öszinteségemért, s méltányolja helyzetemet.

Mindent kockára tennem nem lehet, nem szabad; tudom, hogy ezt a kisasszony se kívánja.

Azonban ez késedelmes s türelmet igénylő ut; hanem ki lehet kerülni, ezt lehet mellőzni, másképp, például:

Kassán fognak megesküdni. — — — —

Tessék völegényével erre nézve jó előre megegyezni, szóval azon tapintattal s finomsággal elintézni, melyre a kisasszony képes. Én a hirdető levelet kiadandom. — Harmadik ut nincs. Tessék a kettő közül választani; s mindegyik felett esendességen, szó és zaj nélkül intézkedni. Nálunk a hirdetés márcz. 3-án kezdődik; 17-én harmadszor véghez megy s akkor nap még a bizonyítványt is kiadhatom. — En ezt a dolgot ekképen egészen bevégzettnek tartom; tessék meggyőződni legjobb indulatomról, de egy szersmind a lehetőségről is. Többet nem tehetek: Isten úgy áldjon meg! Tisztelettel vagyok Hanván február 28. 1867. igaz tisztelő szolgálja Tompa Mihály, hanvai ref. pap.“ A harmadik így szól:

„Tisztelt kisasszony! Tegnap hosszú levelemnek — melyet kézbesíteni Zoltán urékat kértem meg — utóírása,

A róm. kath. Rózsnyó-egyházmegyei tanító-egyesület Gömörmegye országgyűlési képviselőihez kérvényt intézett a néptanítók sorsának felkarolása tárgyában, melyet az ügy fontosságánál fogva, egész terjedelmében közlünk.

Mélyen tisztelt Nagyságos Országos Képviselő Ur!

Ki vonhatja kétségbe, hogy a munka eselekményének és a közéletre való kihatásának kellő mértéke, fáradsági műveletének méltánylása, a kultiválás magaslatára szerinte megfelelő megfizetést, díjt érdemel és követel?

Ki vonhatja kétségbe, hogy a népnevelés terén végzett munka is a megfizetés kategóriájába tartozik?

és ki vonhatja kétségbe, hogy a népnevelés terén végzett munka nemzeti, közműveltségi, kulturális és közhasznú tekintetben a közéletre való kihatásának szempontjából a kultiválás legmagasabb fokán áll és működik, s mint ilyen, a megfizetésre leginkább jogosult, — mégis mi a valóság? az, hogy a népnevelés terén végzett munka nem kultiválásának mérlege, nem a közéletre való kihatása és hasznosságának érdemlegessége, de sőt még csak nem is a fáradság méltánylása szerint, — hanem a legsúlyosabbul, és mondhatni, — mint a ténylegesség igazolja — hazánkban igen sok helyen, semmiképen sem fizetik meg. Tisztelet a kivételnek.

Avagy a törvényben megállapított 300 frtnyi tanítói minimális évi fizetés az állam, városok és községek, nagy és kis birtokosok hivatalnokainak, sőt szolgáltnak is fizetésével szemben mit tanúsít? — mit tanúsít azon állapot, hogy a törvény fenállásának harmadik évtizedében, különösen a felekezeti tanítók 2/10 részének, mint tanítóknak még a törvénytörvény 300 frtnyi minimális fizetésük sincs mert tanítói fizetésüket a legtöbbször csak az ugynevezett didaktikum, a gyermekektől fizetni szokott tanpénz képezi, a mit legtöbb esetben meg sem kapnak. És ha van is egy-némelyeknek 300 frtnyi évi fizetése, azt nem mint tanító, hanem mint kántor, harangozó huzza. Mit tanúsít azon körülmény, hogy különösen a felekezeti tanítók, ha fizetésüket meg akarják kapni, — ha még ekként is megkapják — a törvény fórumának valamennyi fokát kénytelenek bejárni, legtöbbször sikertelenül.

De nem eseteljük tovább e szomorú valóságot és annak a népnevelésre káros kihatását, hiszen ismeretesek azok mindenki előtt, hanem rátérünk a célra, mely végett ez alázatos kérésünkkel Nagyságodat megkeresni bátorodtunk.

Ugyanis a tanítók fizetésének emelése és annak pontos kiszolgáltatása tárgyában a minisztertől lefelé a népneveléssel foglalkozó, vagy azt előmozdítani törekvő valamennyi körökben a mozgalom az egész országban megindult: a javaslatok eszméi is napirenden vannak, nekünk, rózsnyó-egyházmegyei tanító együletileg szervezett r. kath. tanítóknak is, hazafiai kötelességünk tehát e mozgalomhoz csatlakozni.

Amde annak kifejezést adni akként óhajtottunk, hogy ez ügyben a kérvényt Nagyságodhoz, mint egyházmegyénk területén megválasztott országos képviselőhöz nyújtjuk be, kinek a haza felvirágozása nemcsak hivatása, hanem egyszerű szívén is fekszik, így remélve a tanítók szomorú ügyének eszméink keretében az országgyűlésben Nagyságodat szószólóul és pártfogóul megnyerhetni.

Alázatos kérésmünk és eszméink következők:

1-ször. Hogy Nagyságod az országgyűlésben, valahányszor a népnevelés és ezzel a tanítók ügye napirendre

felvételre kerül, azt magas pártfogásba venni és szószólása által annak érvényt szerezni méltóztatassék.

2-ször. Befolyása által oda törekedni kegyeskedjék, miszerint az 1868-ik évi 38-ik népnevelési- és az 1875-ik évi a néptanítók nyugdíjazásáról szóló 32. törvények, melyek ez idő szerint már tarthatatlanok, módosítás alá kerüljenek.

Mi, a tanítók sem fizetési, sem nyugdíjaztatási összegének bizonyos általunk megszabott összegéhez nem kötjük magunkat, de méltányosan kívánjuk, hogy a néptanítók fizetése a népnevelés magasabb ügyének megfelelő kívánalmára szerint ötödéves 5%-os pótlék felemeléssel oly összegben állapítsassék meg, mely a tisztességes kiélhetést, a rang és társadalmi existenciát biztosítsa; kiszolgáltatása pedig ne a községi vagy iskolaszéki előjárók által, hanem biztosítékot nyújtó más közeg, például az adóhivatalok útján történjen és felekezeti, községi vagy állami különbség nélkül, a felekezeti tanítóknál a kántori s egyéb hivataltól járó fizetéstől a tanítói fizetés teljesen elkülönítessék, s ha a tanító egyáltalán kántor is, e szolgálataért külön díjaztassék.

A nyugdíjazás, ha az illető a szolgálatra már képtelen 30, különben 40 évi működéséhez köttessék, és úgy a tanítók mint özvegyeik részére az adott összeg családtag szerint, a munkaképtelen nyomorék gyermekek részére szintén élethossziglan, nemkülönben az országos nyugdíj jogosságából kizárt agg tanítók részére is, oly évi összegben állapítsassék meg, mely szintén tisztességes kiélhetést biztosítson és azt az országos tanítói nyugdíjalap fedezze.

3-ször: Mi, a tanítófizetések fedeztetési módjára sem nyújtunk be javaslatot, de az országos törvényhozástól és kormánytól méltán elvárjuk, és reméljük, hogy ha az országos egyéb kiadások fedezésére van mód és út, találjanak módot és utat a tanítók fizetésének fedezésére is.

A népnevelés és annak a nemzeti kulturára kiható nagy hordereje, kultiválásának magas foka, a haza felvirágozása és boldogítása, a korhaladás nemcsak megkívánja, de méltán meg is követeli, hogy e problema végre valahára megoldassék.

Kelt Rózsnyón az 1887. év december 6-án tartott együleti bizottsági gyűlésünkben.

Hazafiai üdvözzel

A Rózsnyó-egyházmegyei róm. kath. tanító-egylet nevében:

Ruber Vince, központi elnök.
Bahery József, központi főjegyző.
Máczsa István, központi pénztárnok.
Urbán Juvenalis, bizottsági tag.
Finger Ede, bizottsági tag.

Levelezés.

Tiszolcz, 1888 febr. 15.

T. szerkesztő ur! A "Gömör-Kishont" múlt vasárnap számában Tiszolczról Sz. A.-né aláírásával oly közlemény jelent meg, mely a Tiszolczon folyó hó 2-án megtartott piknikről akarja a t. közönséget tájékoztatni. De bocsásson meg „Sz. A.-né”, ha őszintén kijelentem, ámbár hölgyekkel szemben udvarias szoktam lenni, — hogy tisztelt Sz. A.-né, midőn ezen levelet írta, a tulságos utkielvezetéstől nem volt beszámítható állapotban, mert általános fogalomzavar constatalható nála, úgy az idő, mint a hely és a személyek tekintetében is.

Hogy a fogalomzavart bebizonyítsam, hivatkozom arra, hogy Sz. A.-né oly személyeket is említ, a kik — szerinte — piknikünkön részt vettek volna, a kik a mi körünkben teljesen ki vannak rekesztve és a kik Sz. A.-né asszonynak lelki testi barátai. Ezen a tiszolczi magyar kaszinó kebeléből kirekesztett Sz. A.-né asszony barátai és kőbelbarátjai

de a házassági hirdetés kiadása is részéről lehetetlen lenne. Teljes tisztelettel. Hanván, márcz. 1. 1867. Igaz tisztelője Tompa Mihály, ref. pap.

Eddig az érdekes levelek, melyek Tompát oly szépen jellemzik. Ez ezekben foglaltakra nézve csak annyit jegyzünk meg meg a hiteles tanu és közelebről érdekelt fél beszédje nyomán, hogy a kívánt és várt okiratok külföldről megérkezvén, Tompa Mihály a nevezetteket összeházasította, halálát szételő betegsége ellenére is tartván oly szép és remek eskető beszédet a szabad Schweizből idekerült s itt véletlenül találkozott s egymást megszeretett nő és férfi egybekelésekor, hogy maga Tompa és vele együtt a halgatóság is — köztük egy keményszívű ezredes is — könyekre fakadt. Tompa e beszéd elmondása közben a mely elzékenyülés miatt kénytelen volt egy kissé szünetet tartani, s csak azután folytatta tovább magasztos és ódai lelkesültségű szónoklatát, midőn a különben is nagyon beteg pap, a másik szobában kevés erőttel magához. Ez történt Lénártfalván a Fodor családnál. Ez volt utolsó beszédje. Azonnal ágyba roskadt s megszünt dobogni a nemesen érző szívt, s elhunyt a haza egyik legjelesebb szellemi munkása.

Még egyet! Nem tudom volt-e már valahol közölve jelesünkről ez adat. Ha lett volna, azt hiszem nem árt, mert felrészíti a költő kedves emlékét.

Mint hiteles külfölből merített adatot hallottam, hogy az ötvenes években, talán 1856-ban, mikor az igen jeles szentesi lelkész, Révész Imrét Debrecen egyik lelkészévé választották meg. — Tompa Mihályt a virágzó, népes és a hanvai lelkészi állomásnál sokkal nagyobb jüvedelmű szentesi egyház hívta meg egyik lelkészeül, s ő a rá nézve sokkal több anyagi haszonnal kecsegtető egyház meghívására e szavakkal válaszolt:

„Tompát akarja,
Hogy hamvait Hanva takarja.”

Vozáry Gyula.

a következők: Krizso András, Bobalya György, Flóro János és Goldman Jakab urak, és Fekete Jula, Klepa Victoria urhölgyek.

Azért hiszem én tehát teljes jogosultsággal, hogy Sz. A.-né asszony, midőn levelet írta, illemlált állapotban volt, mert az időt egészen összezavarta, minthogy ő a most megnevezett urakkal és hölgyekkel nem a Tiszolczon folyó hó 2-án rendezett pikniken, de talán a tiszolczi pánszlávok által mult 1887. évi december 26-án rendezett színelőadáson és táncmulatságon mulatott.

A t. közönség — ugyhiszem — az eddig elmondottak után tisztában lesz az iránt, hogy Sz. A.-né midőn a folyó hó 2-án rendezett piknikünkről referál, leveleiben oly egy-eket is nevez meg mint jelenvoltakat, kik nálunk a közmevetés tárgyai, s kiknek neveit az ott saját nevükön megnevezett ismeretes személyek nevei mellé helyezni s ez által egy ezen előkelő személyeket dehonosítani, valamint hazafias irányu törekvéseinket gunyolni akarni legalább is oly nevelatlanségről s brutalitásról tanuskodik, mely csak a mi pánszlávainktól telhetik ki. Mi Sz. A.-né a piszkolódás terén követni nem fogjuk, — az nekünk nem kényerünk; pedig ha akarnánk, sokat tudnánk beszélni bizonyos olvasó egyletéről, hol a tivornya ütötte fel tanyáját, s hol néha 5-6 ember — hiteles külfő szerint — a vutkin kívül 30-40 liter bort fogyaszt el. Sokat tudnánk gunyolódni bizonyos táncmulatságok felett is, melyeken a szurtos eszmadia — és kovácsinasok karján az uri nő a Pestről biza tolonczozott szolgálóval egy colonban tánczol, s így könnyen megérthető, hogy Hébe is, meg más tisztességes hölgyek, vagy éppen nem vagy tartózkodva mennek el ezen mulatságokra. Tudnánk — ha akarnánk — balladát is írni bizonyos erkölesbe vágó dolgokról is, de — mondom — nekünk a cronique scandaleus nem kényerünk. Hiszen difficile est satyram non scribere.

Midőn így Sz. A.-né asszonynak a Tiszolczon folyó hó 2-án megtartott piknik lefolyásáról a t. szerkesztő ur félrevezetésével közölt hazug leírását a maga értékére leszállítottam, kötelességemnek ismerem magyar kaszinó és ezzel kapcsolatosan működő közművelődési egyesületünk állapotáról az irántunk érdekelk viselkedő tisztelt közönséggel a következő adatokat közölni:

Hazafias jellegű olvasóegyletünk közel 20 év óta áll fenn, és ez idő szerint 40 tagot számlál, kik nagyobb részt a közművelődési egyesület tagjai is, habár az erők és eszközök, melyekkel rendelkezünk, szerények is, mind a mellett teszünk ezen exponált és a panszlavizmussal saturált helyen annyit, hogy többet tenni képesek alig volnánk. Egy pár év óta behoztuk a felolvasó estélyeket, melyek minden 14 napban szoktak megtartatni s melyeken rendszeren egy férfi és egy hölgy szokott közérdekű és gyakran valóban irodalmi színvonalon álló műveket felolvasni. Néha-néha adunk színelőadást és hangversenyt, ritkán bált s ilyenkor a megyi t. közönség részéről oly meleg és kitüntető pártolásban részesülünk, mely fáradozásainkat teljesen kárpótolja s minket halára kötelez.

Igy rendeztünk folyó év február hó 2-án egy zártkörű pikniket, mely annyira sikerült, hogy Sz. A.-né az elért eredményt megirigyelte, s dühében annak lefolyásáról hamis adatokkal akarta felvezetni a t. közönséget. Hogy mily lényesen sikerült ezen piknikünk, arról csak azon t. vendégeink tudnának hűségesen referálni, kiket körünkben tisztelhetni szerenesések voltunk. En csak annyit említek meg, hogy ezen piknikünkön városunk és vidékünk színe-java adott magának találat s a mulatsággal még azon barátaink is meg voltak elégedve, kiket mint a másik párt tagjait, tiszteletből hittunk meg.

Végül arra kérem t. szerkesztő urat, hogy jövőben ismeretlen nevű levelezők tudósításait visszautasítani sziveskedjék.

A. Sz. né.

Pelsőcz, 1888. febr. 15.

Tek. Szerkesztő ur! Már a multkor volt szerenesém e lap t. olvasóit értesíteni arról, hogy a pelsőczi kaszinó f. hó 11-ikére „valami mulatság”-ot tervez.

Akkor még magam is elégnék láttam annyit mondani, hogy „valami”, azon gondolatban lévén, hogy talán még az előkészítő bizottság sines teljesen megállapodva a mulatság mivoltára nézve; meg az a remény is biztatott, hogy hiszen majd ad arról felvilágosítást a meghívó, s akkor én is nével nevezhetem meg. Fajdalom! ebből se tudhattam meg. Így hát nem maradt más remény, mint az, hogy majd megtudom, ha ott leszek és látok, hallok.

Türelmemmel vártam a nevezetes napra. Végre megérkezett. Siettem fel a korona vendéglő nagy termébe — itt volt a mulatság — s megpróbáltam miséjét magam meghatározni. Sehogy sem akart menni. Nehogy hát valami olyan meghatározást adjak valamiképen róla, mint a milyen determinációját hallottam egyszer a philosophiának — hol s kitől? nem tudom — hogy az semmi nem egyéb, mint anyag; elhatároztam, hogy a rendezőktől kérek felvilágosítást s közelebbi meghatározást, mert a „mulatság” szó magában nagyon tág fogalom; már pedig azt hiszem, hogy a kik nem vettek is benne részt azok is szeretnék tudni, hogy mi volt hát tulajdonképen.

Felkerestem az egyik rendezőt. Szives készséggel felelt: „piknik”.

Megnyugodtam, s örömmel láttam, mint gyülekeznek mind sűrűbben a vendégek. Színelőadásom közben valaki bizalmasan érinti vállamat. Visszafordulok, s a másik rendező áll előttem, ragyogó areczal mondja hogy: „azt hiszem, régen nem volt Pelsőczön ilyen jó mulatság, mint ez a k ö z v a c s o r a .”

— Közvácsora?! kérdem meglepetve.

— Igen! s azzal sarkon fordulva ott hagy, hogy az ujonnan érkező vendégek elé siessen.

Nesze neked! gondolám magamban. Hasztalan itt minden fáradság, hogy valamit megtudj. Fel is hagytam hát jó szándékommal, s minden figyelmemet a mulatság lefolyására fordítottam, hogy legalább arról alkothassak olyan — a milyen képet. S ez már sikeresebb volt, mert ez által még azt is megtudtam, hogy igazsága volt mindkét rendezőnek, mikor az egyik „piknik”, a másik meg közvácsorá-nak nevezte el a mulatságot.

No hát ez hogy lehet már? Hát csak egy, hogy míg a rendezők — meg akarva a nőket a piknikkel járó gondtól, kellemetlenségtől menteni — közvácsorát készítettek, — tisztességesen meg is közvácsoráztuk, — addig másfelől a nők — arra gondolva, hogy talán már az éjféli utáni

örökben nem fog ártani egy kis harapivaló. — batyuskat küldtek fel.

Ezt, így tudva már, nem lehet azzal vádolnunk a rendezőset, hogy csak úgy hübelebalázs módjára — a mit az előbbiekből méltán feltehetünk — azt sem tudva mit csinálnak valakit, sőt nagyon is nagy elismeréssel kell lennünk irántuk, hogy inkább maguk vállalták fel a vácsoreszt, semhogy a nőnek gondot okozzanak, (ha nem fogadták el jó akaratukat, arról nem tehetnek) de másrészt, még itt meg nem állapodva, futottak, fúradtak a vendégek összetoborzásában, csak így biztosíthatván valódi sikerét — a helybeli intelligencia esekély száma miatt — a mulatságnak. Nem is maradt el a fúradás díszes koronája, a fényes siker egyik részről sem.

Az egyszerűsége mellett is megkapón, kedvesen díszített teremben felterített pompás vácsoreszt alig egy-pár fogása után megindult a szellemesnél szellemesebb toasztok sorozata. Különösen is megérdemli a figyelmet a sok közül egy. Ez úgy tekint a mai mulatságot, mint az azt rendező kaszinó 40 éves örömmümpét. Ebből megtudjuk azt, a mit eddig bizonyosan csak kevesen tudtak, hogy ez a kis egy-let, korra nézve az első között áll a hazai hason egy-letek közt.

De hát „mines oly hosszú, hogy vége ne volna“. Vége lett a vácsoreszt a toasztoknak is, a fiatalok kivételével öröme, kik már is nagyon ürelemellenkedtek, s ezen örvendentes esemény hírére azt a sok gond és fáradsággal feltérített hosszú asztalt úgy szétkapták, mintha soha ott sem lett volna. S aztán hozzáfogtak a ropogós-kopogóshoz először is oly hévvel, oly tüzzel, hogy némi aggodalom bizony-bizony nem látszott alaptalanul, ha vajjon sokáig bírják-e így?

Pedig még is alaptalan volt az. Még a pirosodó hajnal sem igen juttatta eszükbe, hogy el is kéne már fúradni, s ha a gondos mamák ajkáról fel nem hangzik a hazatérítő szó, még talán soká nem is jutott volna.

A díszes hölgykoszorút Blum Sámuelné, Fridrik Vilmosné, Fűkö Adolfné, Hannel Antalné, Jaczko Luezianné, Kiss Jánosné, Orbán Istvánné, Osgyáni Pálné, Rudnay Andrásné, Welhy Jánosné, és Deutsch Józsefné, továbbá Csernok Irma, Fridrik Janka, Fűkö Ilona, Glósz Juliska, Hannel Angela, Jaczko Hermin, Orbán Juliska és Nelli, Osgyáni Anna, Rudnay Erzsike, Welhy Irén stb. kisasszonyok alkották.

Hány meleg kézszerítés történetét, hány szív dobbanhatott meg egész éjszaka? ki tudná azt! De hogy ezek birtokosai tovább folytathatták édes álmaikban a mulatságot, és álmaik szépek lehettek: azt gondolhatni.

Lehettek egyébiránt, a kik a valóságban is folytatták. Ugyanis másnap, azaz folyó hó 12-én az iparpestület tartotta szokott évi bálját az iparostanonez iskola javára.

A városunkban élő kevés számú iparoshoz mérten ez is elég népes volt és meglehetősen sikerült — mint halálom. — De hogy mit jövedelmezett a nevezett jótékony-czélra, arról nem szerezhettem még eddig tudomást, miért is a t. szerkesztő ur szíves elnézését kérve, vagyok kész szolgálja

B. M.

Hangony. 1888. febr. 17.

T. Szerkesztő ur! A Hangonyvölgyéről valaki oly szomorú állapotokat írt, hogy szinte jól esik nekem, ha ennek ellenében valami örvendesebbet mondhatok.

Ugyanis folyó hó 13-án igen-igen sikerült thea-estélyt rendeztek a Somoskeőy nővérek: özv. dr. Soffiné, Juliska és Berta; s a Mrafsák nővérek: Mariska és Emma. Hogy csakugyan sikerült, azt eléggé mutatja az, hogy a környékből meghívott fiatalság ugyancsak járta kivilágos-kiviradtig.

A rendezők azonban még e mulatságot is arra használták fel, hogy a haza oltárára némi esekély áldozatot hozzanak: s íme a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület“ javára 5 frt 40 krt sikerült gyűjténi, mely összeget azon kérelemmel küldöm a tek. Szerkesztő urnak, miszerint azt rendeltetési helyére eljuttatni szíveskedjék.

Egy jelen volt.

Farsang

(Gömörmezei bál. — Zeneestély.)

A vármegye! Első koronás királyunknak ez évezredig tartó alkotása teremőjének bölcsességét évről-évre hirdeti. Nem hiába nevezték a vármegyeyeket az alkotmányv élőbbágyának, nem hiába küzdött egy jelentékeny párt a mult országgyűlésen is ez alkotmányvédő bástya épségben tartása mellett. Nemesak nagy erő rejlik benne még most is, de hagyományainál fogva vonzó is. Igaz, hogy a megyék gyűlés ermeiben nem hangzanak többé hon-mentő eszmék, a külső háboruk sorsa sem a hosszú zöld asztalok mellett dől el; a tündér Armida főkörtése. Rák Bende nem rikkanthatja túlébe a haladó párti Hábornak ősi nemesi jusson: „nem adozunk!“ De azért ha muszaj, a vármegyei gentry még ma is megmutatja, hogy tud imponálni. Február 11-én is megmutatta, hogyan kell hadat izenni a bubánatnak s oly gyilkos háborut idézett elő, melyben tán egyetlen ifju szív sem maradt seb nélkül. Esti 9 órákor már megkezdődött a felvonulás s alig negyed óra múlva folyt a bufelejtő esata oly kitartó hévvel, a minőre a „Három Rózsa“ falai nem emlékeznek. A győzelem teljes volt, pedig né mely hadiszerek ép a kezdet pillanatában érkeztek meg express vonaton Budapestről a Morzsányi-féle főarzenálból. — már t. i. a paizs alaku megyei ezimrel ellátott gyönyörű tánczrendek, melyek ez előállító ügyességéről és a rendezőség finom izléséről egyaránt tanuskodnak. Sajnos, hogy ez értékes tánczrendekből vajmi kevés maradt városunkban, a mennyiben a rimaszombati közönség az előbbi évek példáján haladva, ezuttal is felvonult a megyei ifjuság báljától. Miért? Pro et contra annyi „azért“-ot hallottunk, hogy e kényes természetű ügyben egyik fél részere sem merünk megbíllenteni az igazság serpenyőjét. — mindazon által mint pártokon felül álló egyének, hisszük, hogy a homogenitást mindkét fél részéről oly félreértések akadályozzák, melyek könnyű szerrel elháríthatók volnának. Az ifjusági bálon megjelent vidékiek tehát ez uttal is entre nous mulattak s mulatságuknak fényes sikere volt, — a mi pedig egy Bornemissa Lászlóné ő nagysága, mint lady patroneuss, aegise alatt rendezett bálról előre is lehetett sejteni. Ebből még az is következik, hogy a mulatságnak nem csak ez a chablon-szerű sikere volt, mely főleg a fővárosi elite bálókat jellemzi, melyeknek sikeréhez nem kell más, mint 80 kimért kedélyű tánczos pár, mert a mi megyei ifjusá-

gunk bálját, mint mindig, ez uttal is élénk és nemes kedélyesség jellemezte. — s e kedélyesség annyira rabjává tette a jelen levő nagyszámu közönséget, hogy a bál másnapi folytatásába is egy szívvel lélekkel bele egyezett. Csak ezimmet kellett rá találni. — Evvel meg Lukács Gézat bizták meg, ki nem azért viseli a jég-elnök-i titulust, hogy a ezimkeresésben sokáig habozzék. Meg is találta már két héttel a megyei bál előtt, s most csak ki kellett rukkolni vele, hogy „holnap a koresolya-egyesület javára tánczolunk.“ E kijelentésnek meg volt az a fogamatja, hogy másnap este nemesak a vidéki, hanem a városi közönség is megtartotta bevonulását a „Három Rózsa“ nagy termébe. A kiválóan sikerült két nap mulatságon következő hölgyek vettek részt: Szakall Barnabásné és leánya Ara, Nőgrádból. Báró Buttler Henrikné és leánya Malvin Nőgrádból. Beke Imréné és leánya Nőgrádból. Pongrácz Matild k. a. Nőgrádból. Isaák Istvánné leányával (Hevesmegyéből.) Báró Luzenszky Henrikné és leánya Irma, Bornemissa Lászlóné és leánya Anna, Hámos Lászlóné, Draskóczy Lászlóné, Szentmiklóssy Istvánné, Hanvay Zoltánné s leánya Mariska, Glósz Norbertné és leánya Mariska, Feledy Ferenczné és leánya Mariska, Török Bilintné és leánya Sára, Özv. Marton Rudolfné és leányai Lenke és Anna, Máriaassy Lászlóné, Farkas Etelka, Ebeekzy Elekne és leánya Rózsa, Glósz Arthurné és leánya Margit, Molnár Józsefné, Dr. Peleeh Jánosné, Szontagh Zoltánné, Szelezky Dónesné és leánya Jolán. Következők a karzaton voltak: Molnár Lajosné, Ragályi Gézané, Marton Mariska, Szontagh Melanle, Madarassy Vilma, Vajda Ilona, Török Eva, Mihalik Dezsóné, Dr. Szabó Samuné és leánya Aranka, Kálniczky Irma, Süteő Ilona, Szentmiklóssy Sándorné stb. — A bál a megyei tisztv. nyugdíj alapra 102 frt felülfizetést hozott. Az elősorolt hölgyek a koresolya estélyen is jelen lévén, e másnapi mulatságban résztvettek még a következő hölgyek: Csider Antalné és leánya Gizella, Fábry Jánosné és leánya Ida, Terhes Pálné, a Kálniczky nővérek, Baksay Aranka, Kishonti nővérek, Török nővérek. — Nem lehetetlen, hogy e névsor közlése hiányos — de az est kiváló sikerét talán ép az mutatja legvilágosabban, hogy a nagyszámu közönség élénkisége közepette nem voltunk képesek névsorunkat teljessé tenni.

x.

Felhívás.

A folyó február hó 26-án délelőtt 11 órákor, város-háznak köztermében megtartandó

tűzoltó gyűlésre

Rimaszombati város minden lakosa részt venni kéretik, — e közgyűlésen, — annál inkább, mert a 6%-től arófizetés-től mentesség, a tűzoltó egyletbe leendő felvételével történet: — az egyletbe való belépés kijelentése és ez alapon az egylet megalakulásának kinyilvánítása lévén e gyűlés földadata, ismételve kérem a tömeges megjelenést.

Rimaszombati, 1888. évi február 15-én.

Szabó György, polgármester.

Meghívás.

„A rimaszombati iparos segédek önképző- és segélyegylete“ folyó évi február hó 19-én d. n. 3 órákor az egylet helyiségében rendes közgyűlést tart, melyre a tagok ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A mult évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése.
2. Titkári jelentés a lefolyt 1887-ik évről.
3. Zárszámadás megvizsgálása, illetve az erre vonatkozó jelentés.
4. 12 választmányi tag és 3 számvizsgáló bizottsági tag választása.
5. Az 1888-ik évi költségvetés megállapítása.
6. Esetleges indítványok.

Kelt az 1888-ik évi január hó 18-án tartott rendes választmányi ülésben.

Rónay Gyula,
titkár.

Rábely Miklós,
elnök.

Hírek és vegyesek.

Kinevezés. Kármán Samu helybeli könyvkereskedő, ki a rimaszombati kir. törvényszéknél mint kereskedelmi ünök évek hosszú során működik, legközelebb ezen kir. törvényszék területére hites magyar-német tolmácsá neveztetett ki.

Halálozás. Nagy csapás érte Lőrinczy Györgyöt, lapunk munkatársát, ifju nejeének korai elhunytá által. Alig 16 hónapi rövid bázis élet után vesztette el valódi öröngyalát, rövid ideig tartó boldogságnak megalapítóját s néhány hónapos kis leánykájának szegedt édes anyját. Ily vesztéségre adjon vigasztalást — ha ugyan adhat — a részvét: melyet barátunk iránt velünk együtt a nagy számu közönség is érez. A család a következő gyászjelentést adta ki: — Lőrinczy György és kis leánya Anna Mária: Szarvassy Vincze és gyermekei Mariska és Gyula. — özv. Lőrinczy Endréné és leányai Anna és Judit, a többi rekonok nevében is, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a hű, jó, szerető feleség: gondos, gyöngéd anya, tisztelő gyermek, jó testvér, meny illetve sógornó és rokon Lőrinczy György-né szül. Szarvassy Erzsike virágzó ifju élete 24-ik tavaszán, boldog házirséletének tizenhatodik hónapjában, folyó év és hó 13-án, délután 3 órákor, hosszú szenvedés után jobblétre szenderült. — A drága kedves halott hűlt tete-meit folyó év és hó 15-én, d. n. 3 órákor fogtak a rimaszombati sirkertben az ev. ref. hitvallás szerartása szerint örök nyugalomra tétetni. — Szerette Isten, mert ifjan halt el. Legyen örök álma oly édes, mint rövid boldogsága volt! — Rimaszombati, 1888. február hó 13-án.

Vettük a következő gyászjelentést: Lubik Ilona, férjezett Kovács Józsefné ferje és gyermekeivel: Lubik Ödön és neje szül. Raisz Gizella s gyermekeik: — Lubik Károly, Lubik Adelgunda, Lubik Mária a legmelegebb igaz fájdalommal jelentik, a nagyszámu rokonság nevében is, forrón szeretett édes anyjuk, nagyanyjuk és anyósuk özv. Lubik Józsefné szül. Harmaczy Erzsébetnek folyó

február hó 12-ik napján, élete 73 ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát — A megboldogult hűlt tete-meit kedden, február hó 14-én, délutáni 3 órákor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint, a rimaszombati sirkertben az örök nyugalomnak átadatni. — Legyen áldott feledhetetlen drága emléke! — Rimaszombati, 1888. február hó 13-án.

A szegedi országos dalünnepély központi bizottsága folyó évi márczius 15-ét tűzte ki határnapul az összes hazai dalegyesületek jelentkezésére a folyó év aug. első napjaiban Szegeden tartandó orsz. dalünnepélyen való részvételt illetőleg. Ez ünnepélyen dalárdánk is részt akarván venni az igazgatóság felhívta a dalegyesület tagjait, hogy jelentsék ki azon szándékukat, miszerint részt ohajtanak venni a szegedi dalversenyben? A dalegyesület dícső multja, eddigi diadalai, a zászlójához fűzött remények azt hisszük a működő tagok mindenikét újabb tevékenységre serkenti, mert valóban sajnálnók, ha e szép reményekre jogosító egyesület az idén felrevonulna, helyesebben, ha elszalasztana egy újabb — babérkoszorút. Az igazgatóság felhívása, melyet a működő tagok mindnyájan láttamoztak, így hangzik:

Tisztelt daltestvérek!

Az orsz. dalárszövetség folyó évi január 8-án tartott rkiv. közgyűlésében a Szegeden ez évben tartandó orsz. dalárünnepély augusztus hó első négy napjára lett kitűzve.

Hogy ugy általán a magasztos ezélnak, melyre a dalegyletek szövetkeznek, mint különösen a nemes városnak és t. közönségének eddig tanusított pártolása által felhívott méltányos várakozásnak, de saját férfias becsvágyunknak is, melylyel az orsz. dalverseny porondján elnyerendő babéért küzdeni ohajtunk, megfélelhessünk, szükséges a kitűzött versenydarabok szabatos betanulása. Ez azonban csak ugy lévén elérhető, ha a dalegylet minden egyes működő tagja, az elvállalt kötelesség érzetétől áthatva, pontosan jár el a tanórákra, tisztelettel s bizalommal kérem föl dalárdánk minden egyes t. cz. működő tagját, miszerint a mai leezke-órán okvetlenül megjelenven, kijelenteni szíveskedjek: vajjon akar-e az egyletnek továbbra is működő tagja lenni, — s ez esetben a tanórákra pontosan eljárni? — mert a Szegeden tartandó dalárünnepély versenydarabjainak dallásánál csak azon működő tagok vehetnek részt, kik a tanórákon pontosan megjelenve, a versenydarabokat szabatosan betanulják.

Dalárdánk jelmondata:

Édes hazánk, kedves dalunk,
Ért-d élünk, érted halunk.

E jelmondatot öntudatosan s jogosultan mindenki csak akkor hangoztathatja, hangoztatására csak akkor méltó, ha a jelentőségének beigazolására elvállalt kötelezettséget adott becsületszávához híven teljesíti.

Rimaszombati, 1888. február hó 15-én.

Mészáros Bálint, igazgató.

A gömörmezei ifjuság által folyó hó 11-én rendezett bál alkalmával, melynek tiszta jövedelmét a megyei nyugdíj-alaphoz fogják esatolni, felülfizettek: Bornemissa Lászlóné 40 frt. Fáy Gusztáv 25 frt. Luzenszky báróné 10 frt. Ifj. Szentmiklóssy István 6 frt. Máriaassy Andor 5 frt. Krtston László 5 frt. Dr. Stern Mór 3 frt. Csider Károly 2 frt. Dapsy József 2 frt. Máriaassy László 2 forint. Széplaki Lajos 1 frt. Draskóczy László 1 frt. Összesen 102 frt.

Folyó év márczius 15-én negyvenedik évfordulója lesz ama nagy napnak, melyen a pesti ifjuság a magyar szabadságot kikiáltotta. Az ország valamennyi városában ünnepélyesen szándékoznak megünnepelni a nagy nap emlékét. Az ugyszólván nemzeti ünneppé vált napot főgymnasiumunk ifjusága is minden évben megszokta ülni, de a mennyiben negyven év egy jubileumi idővel ér föl, az idén a szokott-nál nagyobb szabásu nyilvános ünnepélyt tart. Ohajtjuk, hogy városunk hazafias érzelmű közönsége az ifjuság által rendezett ünnepélyt tömeges megjelenése által tegye fényesebbé!

A felállítandó Tompa szoborra (Sárospatakon tanuló ifjaink dr. Veres Samu főgymn. tanár — Tompa szobor egyesületi elnök — kezéhez Vékey Zoltán e. pénztárnok utján 24 frt 54 krt küldöttek. A nemes cél elérésére eddig a következő összegek gyűltek be: az egyesület mult évi gyűjtése 8 frt, — a mult nyáron rendezett mulatság tiszta jövedelme 81 frt, a rimaszombati polgári olvasókör adománya 10 frt, melyhez hozzá adva a fentebb említett 24 frt 54 krt, begyűlt összesen 123 frt 54 kr., mely összeg a helybeli két pénz intézetnél van kamatozásra elhelyezve. Vajha a kiesiny mag nemeskóra terebélyes fáva nőne!

A Gömörmezei magyar közművelődési egyesület részere hangonyi levelezőnkől 5 frt 40 krt vettünk, mint egy ottani thea estélyen eszközölt gyűjtés eredményét. Átszolgáltattuk az egyesület pénztárnokának.

„A Czigány és Buborékok.“ e két darabot tűzte ki a helybeli mükedvelőtársulat legközelebbi előadásra. A társulat tehát nagyobb tevékenységre készül, a mennyiben a nevezett két darab — ha lehet — még a bőjt folyamában kerül előadásra. Ugy haljuk, hogy Bogyó társulata Tornaljáról városunkba készül; ez által elvonná a tért mükedvelőink elől, — a mi ép a vidéki szintársulatoknak okozna bajt. Mert mükedvelő társulatunknak ezélya az, hogy szép nagy színpadot s alkalmas diszleteket készíttessen, mi által nemesak ömagának, hanem a szintársulatoknak jó hasznára lehetne. Egyébiránt közművelődési szempontból bármily üdvösnek tartjuk is azt, hogy városunkban szintársulat müködjék, az eddigi tapasztalat arról győzött meg, hogy huzamosabb ideig egyetlen társulat sem képes nálunkanyagi sikert elérni. Így Bogyónak sem mernök erősen ajánlani, hogy saját kárával müködjék városunkban.

Tamásfalán a helybeli kisdodova javára f. évi február 12-én megtartott tánczmulatság kedélyesen, a jelenvolt közönség legnagyobb meglegedésére folyt le, s csak reggeli 7 órákor ért véget; fájdalommal kell ugyan megvalanunk, hogy azok, kiket ezen ügy leginkább érdekel, e szent czélra mitsem áldoztak, minek következtében elkedvetlenül a község azon egynehány buzgó lakosa is, kik ez

nyben eddig fáradoztak s jövőben az ügy iránt érdeklődni nem fognak. — Mindazonáltal a jelenlevők kitűnően mulattak s a körülményekhez képest a jövedelem is meglehetősen. Felülfizettek: Vinter József 2 frt 10 kr., Kálmán Lajos, Pavela János, Smegner István, Zavaezki Eduárd, Andrik Sámuel, Mohár Pál, Szvetnyiczki F. 60—60 kr., Majorosi R., Vikoukal H. Stiber J., Almási L., Dobozi S., Bilint J., Gecs J. és három tüztűzmeister 20—20 kr., Kardos A., Andrik A., Sarinai J., Varga A., 10—10 kr. Az összes bevétel a felülfizetésekkel együtt 62 frt 90 kr., melyből levonva 33 frt 88 kr. kiadást, maradt tiszta jövedelem 29 frt 02 kr. A felülfizetőknek, valamint a nemes ezült pirtoló közönségnek halás köszönétét nyilváníta a rendezőség.

Új találmány. Angliában oly eljárást talált föl egy Ashley nevű mérnök, mely az üvegyártásnál a palaezok s a poharak költséges és egészségtelen fuvasát fölöslegessé teszi. Ashley eljárásával gépiuton minden nagyságu és alakú üvegtárgy készíthető a legeszekebb olvadó üveg elvesztése nélkül. Mai által roppant leszálltatják az üvegtárgyak ára. A mi azelőtt 10 forintba került, ezental állítólag 30 krajczárba fog kerülni. Majd meglátjuk: ezen találmány mesés előnyei nincsenek-e nagyon is — feltűjva.

Jövedelmező találmányok. A londoni szabadalmi iroda tevékenységéről kiadott kimutatás szerint a következő találmányok jövedelmeztek legjobban feltalálókna: a tintatartóval ellátott toll a feltalálónak egy éven át 40 000 font sterlinget hozott be, az irón felső végén megerősített gumigomb, több mint 20 000 font sterlinget, egy amerikai kufaró 400 000 font sterlinget, a keresek koresolyák föl találója eddig 200 000 font sterlingnél többet vett be, a gyermek számára való rézezipó hegyek amerikai feltalálója 400 000 font sterlingnyi vagyont hagyott hátra: egy ezerna befűző készlet feltalálója Angliában évenként 2000 font sterlinget szerez.

Egy közelebb megjelent katonai sematizmus szerint az osztrak-magyar közös hadseregben van egy tábornagy, 11 tábornagy, (egy ezimzetes.) 17 lovassági tábornok (egy ezimzetes.) 138 vezérőrnagy, 320 ezredes, 374 alezredes, 647 őrnagy, 3834 százados, 4108 főhadnagy, 9679 hadnagy, 2290 tábori lelkész, 212 hadbíró, 1528 orvos, 605 számtiszt, 1866 hivatalnok. A szárazföldi és tengeri haderő áll 272 tábornok és admirálból, 1622 törzs-, 13,382 főoszt, 140 katonai és 2197 más hivatalnokból.

A ruházat egészségügyi szempontból. A Dr. Löwinczi Ferencz ismert fővárosi orvos szerkesztésében megjelent „Hosszu Élet” című egészségügyi szaklap a következő közérdekű közleményt tartalmazza: „A ruházat egyik legfontosabb részét, egészségi szempontból, az ingek képezik. Legeszekebb és egyuttal a legszebb is a tiszta fehér gyöles ingek használata. A legnagyobb kellemetlenség az eddigi férfi-ingeknél a mellgombok által támadt, mert azok kellemetlen nyomást gyakorolnak a puszta mellre és a fémgombok dörzsölése nem egy ízben okozott már bőrbetegséget. De nagy hátránya a jelenlegi ingeknek az is, hogy az ing a gomblyukak gyors kikopása következtében nem lehet tartós. Ehhez járul, hogy a mellgomblyukak csakhamar kitágulnak, az ing eleje kigombolódik és szétnyílik. Hány esetben képezte ez a légeső, tüdők vesztető meghűtéseit, midőn a test felhevült állapotában, pl. bálban stb. a szényilt ing mellett hűvös légáramlat érte a puszta izzadt mellet. A Váradai Béla, budapesti férfi-divat kereskedő által (kis hid utca) feltalált férfi ingen mellgomblyukak, tehát mellgombok is egyáltalán nincsenek és mégis oly szorososan tapad és simul a két mellrész egymásra, hogy az ing seholszét nem nyílnak és a mellben levő szerveknek meghűlése ki van zárva. Ezen ingek tehát, a melyek igen szépek kitűnő szabásuak és igen olcsók, egészségi okok miatt felettébb ajánlhatók.” — Ha az olvasó visszaemlékezik azokra a közleményekre, melyek a ingekről a hazai lapok nagy részében megjelentek, bizonyára csak örvendeni fog, hogy a sajtó ismét nem esalatozott, midőn e kitűnő és ezerszerű ingeket a közönség figyelmébe ajánlotta. Most csak azt tatrjuk szükségesnek megjegyezni, hogy óvakodjék a utánzatoktól, és csak azt a „Patent inget” tartsa valódnak, mely Várady Béla előkelő fővárosi kereskedő, kis hid-utca üzletéből származik és védjegyével van ellátva.

Irodalom.

Kiss Józsefet — iskolánk egykori jeles növendékét — a budapesti hitközség már régebben megbizta, hogy a zsidó egyházi szertartások alkalmával használta zsidó dalok helyébe, magyar egyházi dalokat írjon. Kiss József e megbiztatásnak megfelelt s az általa írt magas szárnyalásu dalokat a hitközség előtt be is mutatta. E dalok „Ünnepnapok” ezime alatt most vannak nyomtatás alatt s szerző egy előfizetési felhívást szerkesztőségünkbe is beküldött. E felhívás kapesán kedves köteletségünknek ismerjük. Kiss Józsefnek e legújabb kötetét olvasóink becses pártfogásába is ajánlani. A fiatal költő nem csak azért érdemli meg közönségünk meleg érdeklődését, mert megyénk szülötte s főgymásaiunknak egyik kedves emlékü növendéke, hanem azért is, mert a fiatal költő nemzedék egyik legkiválóbb tagja lévén, nevének a magyar költészet történetében eddigi működésével is kiváló helyet biztosított. A hitközség előtt bemutatott dalokat a tagok nagy örömmel fogadták s azok közül multkorai társzánkban, szerzőnek lekötőelőző évszéké folyán, mi is bemutatunk egyet olvasó közönségünknek. A szerző által írt előfizetési felhívás így hangzik:

„A költemények, melyeket „Ünnepnapok” ezime alatt sajtó alá adtam, az újtatosságnak, magába szállásnak s a hitben való megnyugvásnak vannak szentelve; nem világi hangok, de kísérletek az egyházi költészet terén, mely napjainkban kevés művelőre talál. Azon felekezet oltárára teszem le a virágáldozatot, melyhez tartozom, nem mint papja, de mint egyik szerény tagja a gyülekezetnek, akinek adatott pengetni a „kínor”, a hárfá hurjait.

Ima, zsoltár, ének, himnus és óda váltakoznak a kötetben, melynek a minden költészet végezőképű aeshetikai hatáson kívül még az a magas rendeltetés is jutott, hogy első vigye be a magyar dal zengzetességét a zsinagoga szentélyébe, hogy a szószéken mindinkább meghonosodó magyar egyházi beszéd mellett helyet követeljen a magyar énekszóknak is. Mert ha igaz az, hogy magasabbra ragadnak bennünket az áhitatt szárnyai, amidőn anyanyelvünkön rebeghetjük el szívünk soháját, viszont anyanyelvünk

is felmagasztosul és szentebbé lesz az által, hogy istenhez emeljük és azon imádkozunk.

A multból meritettem e dalokat és a jövőnek adom át: annak a zsidó fiataliságnak, mely magyarul érez és gondolkodik. Legyen neki magyar imádsága is!

Budapest, 1888. január végén.

Kiss József.

A kötet előfizetés útján háromféle kiadásban fog közreboesáttatni:

1. Egyszerű kiadás finom velin-papiron csinos vászonkötésben. Ara 2 frt.

2. Amateur-kiadás legfinomabb karton-papiron szines arabeszk-körzettel, stylszerű bőrkötésben Ara 5 frt.

3. Ajándékkiadás, Whatman-féle karton-papiron, szines arabeszk-körzettel, selyemkötésben. Ara 10 frt. — Ezen kiadás csak annyipéldányban fog nyomtatni, a hány megrendelés érkezik. Minden példány a megrendelő nevével fog ellátatni.

Az „Ünnepnapok” kiváló műgonddal lesz kiállitva és husvétra megjelenik.

Az előfizetések legkésőbb február végéig szerző nevére (Budapest, váci körut 80) intézendők.

Hivatalos közlemények.

Közmunka és közlekedési m. kir. minisztertől.

51489. sz. — Ertésemre esvén, hogy egyes törvényhatóságok területén képesítés nélküli kazánkezelők is működnek. — tudatom a czimvel, hogy a jövőben eszközözendő kazánszemlék alkalmával a kazánügyi kormányrendelet határozatait teljes szigorral alkalmaztatni kívánom. — Ezen kormányrendelet 11. §-ának b) pontjában foglalt 1-ső kikezdés szerint a vizsgáló biztos a szabályszerű képesítéssel nem bíró kazánkezelők elmozdítása iránt intézkedni, — a 17. §-nak b) pontjában 3-ik kikezdés szerint pedig ugy a képesítés nélküli kazánkezelőket, mint az illető kazántulajdonosokat az életbiztonság és az egészség oltalma elleni közrendőri kihágások megfenyítésére illetékes kir. járásbírósnak esetről-esetre feljelenteni tartozik.

Budapesten, 1887. évi december hó 31. én.

Baross s. k.

Gömörmege kir. tanfelügyelőjétől.

1156. sz. — A Kemény Béla és társa budapesti kereskedő czég (Kristóftér 6.) által a női kézimunka, különösen a hímzés czéljára készített előnyomtatványokat az országos tanszermuzeum állandó bizottságának véleménye és jelentése alapján, mint stylszerűség és izlés tekintetében megfelelő és nemzeti motivumokat is tartalmazó hímzés-mintákat a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister ur 1887. évi 44288. sz. alatt kelt rendeletével a összes leányiskoláknak figyelmébe ajánja.

Rimaszombat, 1888. január 17.

Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Felölös szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

A Lukovistye községbeni

korcsmáltatás

azonnal bérbe vehető. — Bővebb értesítést ad Csider Károly ügyvéd Rimaszombatban.

Hirdetmény.

A esetneki volt uradalmi közbirtokosság részéről közhírré tétetik, hogy a **redovai, fekete-pataki, felső sajói, fekete lehotai, ochtinai, rekenyei és kuntaploczi**

italmérésési jogok és malmok

1888. márczius 12-én Csetneken tartandó nyilvános árverés útján 1888. június 1-től számítandó 3 évre bérbe fognak kiadatai.

Az árverési feltételek előzetesen alólírott nál Csetneken megtekinthetők.

Babnigg Emil,

közbirt. igazgató.

1—3

Hirdetmény.

7942. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Weisz Jakab** végrehajthatónak kiskoru **Terrai Mária, Mihály, József** és **Katalin** végrehajtást szenvedő elleni 352 frt 27 kr., 200 frt, 221 frt 62 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő, Putnok határában fekvő, a putnoki 39. sztkvben foglalt, Terray István kisk. Terray Mária, Mihály, József, Katalin nevén álló ingatlanokra 188. f. putnoki 833. sztkvben foglalt kiskoru Terray Mária, Mihály, József, Katalin és Weisz Jakab nevén álló százföldre az árverést 195 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi ápril

hó 20-ik napján délelőtti 10 órakor Putnok községben a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis a putnoki 39. sztkvi birtokra 18 frt 80 kr. putnoki 833. sztkvi birtokra 19 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi deczem. 23. napján. A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich kir. tszéki bíró.

Meghívás.

A „Gömörmegei nép- és iparbank” részvényesei 1888. február hó 29-én d. e. 9 órakor a „Három Rózsa” vendéglő nagy termében tartandó

évi rendes közgyűlésre

ezennel meghívotnak.

T a r g y a k:

1. Igazgató- és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Az osztalék megállapítása.
4. Községi hitelszövetkezetek felállítása.
5. Tartalék-alap létesítése.
6. Igazgatóság, felügyelő-bizottság és napibiztosok választása.
7. Indítványok.

Rimaszombat, 1888. február 3.

2—3

Az igazgatóság.

Kerestetik.

A kovács műhely és egy 8 ló erejű gőzeséplő gép kezelésére egy gépész-kovács kerestetik **Serkébe, Fáy Barnabás** urhoz, — értekezhetni a tulajdonossal.

Hirdetmény.

88/sss. — A belső pokorági utca 20. szám alatt néhai Huszárik Márton hagyatékát képező két különálló lakrész, megfelelő udvar és pinceze helyiséggel f. évi május hó 1-től számítandó egy évre bérbe adandó. — A bérleti kívánók ajánlataikat Huszti Lajos árvaszéki előadónál f. év márczius 31-ig, a délelőtti órákban, beadhatják.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város árvaszékének 1888. február 10-én tartott üléséből.

Szabó György,

1—3

árvaszéki elnök.

Hirdetmény.

8115. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **m. királyi kincstár** végrehajthatónak **Imrei János, Votiszky János** s neje végrehajtást szenvedő elleni 268 frt 35 kr. adókövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Feled község határában fekvő a feledi 113. sztkönyvben foglalt 303/b. 303/c. 304/b. hrsz. és 93 számú házra az árverést 1802 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi ápril hó 23-ik napján d. e. 10 órakor Feled községben a község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 180 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. évi január hó 3. napján. A Rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich Lajos, kir. törvényszéki bíró.